

KAPITEL 3 / CHAPTER 3³

GLOBAL EDUCATION IN TEACHER EDUCATION IN AUSTRIA: OVERVIEW OF DEVELOPMENT AND CURRENT STATUS

DOI: 10.30890/2709-2313.2024-26-00-025

Вступ

Глобалізація поставила перед суспільством складні виклики, такі як зміна клімату, міжнародні потоки товарів і міграції, економічні кризи, які мають вплив на повсякденне життя людей. Традиційні стратегії вирішення цих проблем виявляються недостатньо ефективними, а швидкий розвиток знань породжує непередбачуваність і піддає сумніву існуючі освітні концепції. У такому контексті концепція глобального навчання, яка є молодою і цілісною загальноосвітньою концепцією, стає необхідною альтернативою. Ця концепція акцентує увагу на зв'язку глобалізації та глобальних проблем з освітою. Розвиток особистості та активна участь у житті суспільства є її центральними складовими, так само як і розвиток стійких та орієнтованих на майбутнє навчальних предметів. Основні принципи глобального навчання включають критичне мислення, множинні перспективи, діяльність та зв'язок з особистим життям. Ця концепція дає можливість майбутнім педагогам розуміти глобальні проблеми, розвивати ключові компетенції та активно брати участь у розв'язанні глобальних проблем, сприяючи формуванню громадянської свідомості та готовності до дії в глобалізованому світі. У поданій статті подана розвідка особливостей реалізації глобальної освіти при підготовці педагогів у вищих закладах Австрії, оскільки ця країна історично є центром перетину багатьох культур та прикладом толерантного та відкритого суспільства, що цінує різноманіття та міжкультурну співпрацю.

3.1. Історичні передумови розвитку глобальної освіти в Австрії

Австрія завжди була місцем зустрічі різних культур, мов та

³Authors: Yashchuk Nataliya

національностей. Зокрема, в Австрійській імперії були представлені німецька, угорська, чеська, польська, італійська та інші етнічні групи. Ця різноманітність сприяла формуванню толерантного суспільства, де важливою стала роль освіти у вихованні громадян, здатних розуміти та поважати інші культури. Вступ до ЄС в 1995 році відкрив для Австрії нові можливості співпраці та обміну з іншими країнами Європи. Це призвело до збільшення інтересу до глобальної освіти, включаючи міжкультурний обмін студентами та викладачами, розвиток міжнародних освітніх програм та спільних проектів. Австрійські університети та навчальні заклади стали активними учасниками глобальних освітніх ініціатив, сприяючи розвитку міжкультурного розуміння та співпраці.

Концепція глобальної освіти, яка з'явилася в Австрії на початку 1990-х років, виникла в англо-американському просторі (Global Education) у 1960-х роках. Проте у 1945 році, коли ще цього терміну не снувало, ЮНЕСКО визначило важливі принципи педагогічних підходів до глобальної освіти, які включали взаємодію між народами та формування соціальної відповідальності. У 1948 році була прийнята Хартія прав людини Генеральною Асамблеєю ООН, а з 1949 року ЮНЕСКО проводило численні міжнародні конференції, спрямовані на підтримку прав людини.

Концепція глобального навчання розвинулася у відповідь на складні виклики глобалізації, такі як забруднення навколишнього середовища, зміна клімату, транснаціональні економічні та фінансові потоки, мобільність та гнучкість ринку праці, зростаюча кількість мігрантів. (16, S.8) Глобальні проблеми ставали складними і впливали на соціальні, економічні і політичні аспекти. Національно-державні стратегії вирішення проблем, які застосовувалися раніше, стали не ефективними. Швидкість соціальних змін призвела до зміни умов життя, а відповідно до невизначеності і дезорієнтації, як серед населення, так і в освітній науці та практиці (10).

У цей складний період педагогіка повинна була визначити, які знання і вміння слід передавати наступному поколінню. Однак, було очевидним, що освіта та навчання повинні бути орієнтовані на інтеграцію в світове суспільство.

Внаслідок цього появилися різні напрямки, які займалися глобальними аспектами: *екологічна освіта* – зосереджувалася на проблемах забруднення навколишнього середовища та зміні клімату, *міжкультурна освіта* – реагувала на зміни міграційних процесів, *політична освіта* ставила на перший план інтереси колишніх колоній та політичні теми (7)- Всі ці підходи намагалися знайти рішення на регіональному або державному рівнях, однак виявилось, що ці проблеми потребують розв'язання на міжнародному рівні. Особливо після Конференції ООН стосовно збереження навколишнього середовища в Ріо-де-Жанейро у 1992 році. Саме у цьому році з'явилася концепція глобального навчання, яка є спробою об'єднати і синтезувати педагогічні напрямки, які існували окремо. У наступні десятиліття ця ідея знайшла все більшого поширення.

Важливу роль у впровадженні концепції глобального навчання в німецькомовних країнах відіграв форум «*Schule für Eine Welt*» (Школа для єдиного світу), який відбувся 1993 в Швейцарії. Вперше були перекладені англійські терміни «*global learning*» і «*global education*» на німецьку мову – «*Globales Lernen*» (20). Цей термін включав чотири провідні ідеї:

1. *Розширення освітніх горизонтів*: освіта повинна допомагати людям розуміти глобальні взаємозв'язки і відчувати себе часткою єдиного суспільства; сприяти розширенню світогляду, вивченню різних культур і перспектив, а також залученню до глобальних питань та участі в них.

2. *Нове осмислення ідентичності і поліпшення комунікації*: освіта має розвивати вміння людей будувати відкритий діалог і вступати в контакт з іншими людьми, зберігаючи свою власну ідентичність. Це означає вміння розуміти різні точки зору, переглядати світ з інших перспектив і формувати свої судження на основі цього багатства поглядів у глобальному суспільстві.

3. *Зміна способу життя*: освіта повинна сприяти розвитку рефлексії над нашим вибором, діями і бездіяльністю в контексті глобального суспільства, соціальних і екологічних наслідків та їх впливу на майбутнє. Освіта має допомагати людям стати свідомими глобальних проблем і навчити їх приймати

відповідальні рішення щодо свого способу життя.

4. *Поєднання локального і глобального, формування життя через дію:* освіта має розвивати здатність поєднувати місцеві дії з глобальними зусиллями, навички співпраці з іншими задля подолання глобальних викликів, таких як охорона навколишнього середовища, забезпечення миру і захист прав людини (5).

Глобальна освіта стала темою численних всесвітніх конференцій і самітів ООН. Перший загальноєвропейський конгрес з глобального навчання відбувся в місті Маастрихт в 2002 році, що відіграло важливу роль у підтримці і поширенні цієї педагогічної концепції: *«глобальне навчання є правом людини, тому кожна людина повинна мати доступ до якісного глобального навчання»* (4). Однак, досягнення цієї мети можливе лише за умови відповідної державної політики та злагоженості громадянського суспільства. Восени 2015 року на Генеральній Асамблеї Організації Об'єднаних Націй в Нью-Йорку були прийняті 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР). Ці Цілі прийшли на зміну Цілям розвитку тисячоліття. ЦСР охоплюють широкий спектр питань, таких як зменшення бідності, боротьба з голодом, поліпшення здоров'я, забезпечення рівності та захист планети. Згідно зі Всесвітньою доповіддю ЮНЕСКО про освіту: *реальний прогрес і досягнення цілей сталого розвитку неможливі без забезпечення якісної освіти, а відповідно підготовки активних громадян, здатних сприяти позитивним змінам у своїх суспільствах.* (4).

У 2003 році в Австрії було створено Стратегічну групу з глобального навчання, яка сприяє реалізації роботи Ради Європи в Австрії з питань глобального навчання. (7). Однак ще досі існує потреба стосовно інтеграції глобального навчання в освітні програми, розробці методології викладання та визначенні його місця в навчальних планах. Розвиток глобального навчання в Австрії переважно відбувався через діяльність неурядових організацій (НУО) та частково фінансується Австрійською агенцією розвитку (ADA). Для успішного впровадження глобального навчання в австрійську освіту необхідно більше зусиль і координації між учбовими закладами, Міністерством освіти та іншими

зацікавленими сторонами (7). Забезпечення належної підтримки вчителям, доступу до необхідних ресурсів, професійної підготовки та сприяння обміну досвідом можуть забезпечити ефективне впровадження глобального навчання в австрійських школах та вищих навчальних закладах.

3.2. Вплив міжнародних та неурядових організацій Австрії на розвиток глобальної освіти

Глобальна освітня мережа Європи (Global Education Network Europe GENE), заснована в 2001 році та має на меті об'єднати учасників освітнього процесу з різних європейських країн для сприяння обміну кращими практиками, ресурсами та досвідом у сфері глобальної освіти. Мережа тісно співпрацює з міністерствами освіти, національними агентствами та іншими організаціями з метою зміцнення систем освіти на національному та європейському рівнях для вирішення глобальних викликів. GENE розробляє та просуває інноваційні підходи, методи та матеріали для глобального навчання та освіти для сталого розвитку (6). Вона регулярно організовує конференції, воркшопи та семінари для сприяння обміну та співпраці між учасниками освітнього процесу. Мережа також підтримує розробку керівних принципів, стратегій та навчальних програм для глобального навчання на національному та європейському рівнях.

За рекомендацією Конгресу в Маастрихт в 2002 році був розроблений процес експертного оцінювання ситуації з глобальним навчанням, який потім також відбувся в Австрії в 2005/06 роках. Основною рекомендацією групи експертів була розробка національної стратегії для зміцнення глобального навчання в Австрії. Тодішнє Міністерство освіти прийняло цю рекомендацію і доручило розробити її Стратегічній групі з глобального навчання.

Стратегічна група з глобального навчання (Strategiegruppe Globales Lernen) – це ініціатива або орган, який займається розробкою та впровадженням стратегій у сфері глобального навчання. Вона складається з представників

Міністерства освіти, Австрійської агенції розвитку (ADA), університетів педагогічної освіти, представників шкіл, а також неурядових і приватних організацій та науковців (8). Вони спільно працюють над розробкою стратегій і заходів, спрямованих на просування глобального навчання в школах, університетах, закладах додаткової освіти та інших освітніх контекстах.

Основним завданням Стратегічної групи є розробка рекомендацій та керівних принципів для інтеграції глобального навчання в освітні системи. Це включає розробку навчальних програм, підготовку вчителів, сприяння програмам обміну та партнерства, надання навчальних матеріалів і ресурсів, а також оцінку та моніторинг впровадження (17).

Стратегічна група з глобального навчання відіграє важливу роль у формуванні освітньої політики та вихованню глобального громадянства. Вона допомагає забезпечити, щоб глобальне навчання стало невід'ємною частиною системи освіти і щоб учні могли розвивати знання, навички та ставлення, необхідні для активної участі в глобалізованому світі та сприяння створенню сталого і справедливого суспільства.

У секторі формальної освіти в Австрії існують ряд неурядових організацій та об'єднань, які також працюють над інтеграцією глобального навчання у шкільне життя.

1. Однією з найстарших організацій Австрії, яка працює над питаннями розвитку, глобальних зав'язків та соціальної справедливості є **Südwind**. Вона має понад 40-річний досвід у цій сфері і виконує свою роботу через шкільну та позашкільну освіту, видання журналу «*Südwind*» та інших публікацій, а також організовує публічні акції, кампанії та здійснює інформаційну роботу. Асоціація має мережу регіональних представництв та партнерів, що дозволяє їй працювати на рівні всієї країни та співпрацювати з іншими світовими організаціями. Її робота спрямована на зменшення нерівності між країнами Півночі та Півдня та покращення умов життя для всіх людей. З 2009 року Südwind має консультативний статус при Економічній і Соціальній Раді (ЕКОСОП), Організації Об'єднаних Націй. Консультативний статус дозволяє *Südwind* бути

учасником конференцій ООН у Відні, Женеві та Нью-Йорку, організувати власні просвітницькі заходи, а також робити заяви та письмові подання (18).

2. Ще однією неурядовою організацією в Австрії є **ВАОВАВ**. Організація спрямована на захист прав людей з міграційним минулим і біженців та сприяє міжкультурному діалогу, а також різноманітності й толерантності в суспільстві. ВАОВАВ пропонує різноманітні освітні програми та семінари, присвячені таким темам, як дискримінація, расизм, права людини, міжкультурна комунікація та глобальна справедливість. Ці програми орієнтовані на учнів, студентів, викладачів та інших зацікавлених осіб. Організація тісно співпрацює зі школами, навчальними закладами та іншими установами для проведення освітніх проєктів та кампаній. Метою є підвищення обізнаності про соціальну несправедливість, зменшення упереджень та сприяння міжкультурним навичкам. З 2009 року ВАОВАВ є частиною СЗ - Центру міжнародного розвитку в Австрії. Матеріали для всіх шкільних рівнів доступні у бібліотеці, що входить до складу центру. Вона пропонує широкий спектр підручників, книг, ігор та ігрових колекцій, а також DVD-диски з дидактично підготовленими фільмами (1).

3. Однією з важливих організацій, що працює в сфері глобального та міжкультурного навчання в Австрії, є **Interkulturelles Zentrum (Міжкультурний центр, IZ)**. Цей центр є провідним національним експертом у галузі міжкультурної освіти та міжкультурного діалогу. IZ працює над розробкою інноваційних методів, матеріалів та ресурсів для інтеграції глобального навчання у шкільну освіту. Основна мета IZ полягає у сприянні розвитку культурного розуміння, толерантності та громадянського виховання учнів. Зокрема, IZ у співпраці з Віденським університетом організував курс підвищення кваліфікації *«Мова і культура: багатомовність та міжкультурність у контексті міграції та інтеграції»* (Sprache und Kultur: Mehrsprachigkeit und Interkulturalität im Kontext von Migration und Integration). Цей курс був орієнтований на викладачів різних навчальних закладів і мав на меті поглибити їхні знання у сфері багатомовності та міжкультурності в контексті міграції та інтеграції. IZ також займається освітою в контексті прав

людини та виховання миру. Одним із прикладів є проект «Освіта для Європи як освіта миру». (Education for Europe as Peace Education). У рамках якого передбачається розробка навчальної програма та курсу з прав людини та освіти миру «*Curriculum und Lehrgang für Menschenrechts- und Friedenserziehung*». Проект надає учасникам теоретичну базу, а також практичні методи та інструменти для впровадження миротворчої освіти в різних освітніх контекстах. Курс проводиться IZ у співпраці з партнерами і спрямований на вчителів, вихователів, соціальних працівників та інших фахівців у галузі освіти. Він включає як очні семінари, так і навчальні модулі в режимі онлайн і дає можливість учасникам брати участь в інтенсивному обміні та спільному навчанні (9).

4. Центр **Polis** (Zentrum polis – Politik Lernen in der Schule) – це австрійська установа, що спеціалізується на політичному навчанні в школах. Він був заснований у 2001 році і тісно співпрацює з австрійською системою освіти. Основна мета центру – наблизити політичну освіту до учнів та виховати їх відповідальними та активними громадянами. Центр Polis пропонує різноманітні заходи та ресурси для вчителів і шкіл. Серед них – підвищення кваліфікації вчителів, навчальні матеріали на різні політичні теми, інтерактивні навчальні ігри, семінари та проекти. Пропозиція спрямована на всі рівні та типи шкіл. Особлива увага центру приділяється сприянню політичної активності та трансляванню демократичних цінностей і принципів. Своєю роботою центр прагне допомогти молодим людям розвинути розуміння політичних процесів, знати свої права та обов'язки, а також вміти брати активну участь у політичних дискусіях та прийнятті рішень (21).

5. **VoXmi** – це освітня мережа, яка об'єднує більше 50 австрійських шкіл усіх типів та працює над розвитком багатомовності та міжкультурної комунікації в Австрії. Організація була заснована у 2008 році і тісно співпрацює зі школами, навчальними закладами та громадами. Основними цілями VoXmi є підтримка багатомовних дітей та молоді у шкільному та соціальному середовищі, сприяння мовному розмаїттю та підвищення обізнаності про позитивні аспекти

багатомовності та міжкультурної компетентності. Організація пропонує різноманітні проекти та програми, спрямовані на зміцнення мовних навичок, культурної ідентичності та впевненості в собі багатомовних дітей та молоді. До них відносяться курси мовної підтримки, семінари, культурні заходи та розробка матеріалів для уроків. VoXmi також тісно співпрацює зі школами та вчителями, щоб підтримати їх в інтеграції багатомовних учнів. Асоціація пропонує подальше навчання та консультаційні послуги для освітян, а також сприяє обміну та налагодженню зв'язків між школами та навчальними закладами (19).

Загалом ці організації грають важливу роль у підвищенні обізнаності та розумінні глобальних проблем, сприяючи формуванню критичного мислення, толерантності та відповідальності. Їхні зусилля спрямовані на підготовку молодого покоління до активної участі в глобальному суспільстві та розвитку ресурсів для подальшого вдосконалення системи освіти.

3.3. Основні положення та особливості підготовки педагогів в Австрії

Згідно останніх реформ в освіті (*PädagogInnenbildung Neu*) 2013 року підготовка вчителів для початкової та середньої освіти здійснюється на основі чотирьохрічної бакалаврської програми та магістерської програми, яка триває до двох років. Бакалаврська програма початкової та середньої освіти, як правило, складається з 240 кредитів ЄКТС, магістерська програма складається з 60 кредитів ЄКТС (початкова освіта та середня професійна освіта) або 120 кредитів ЄКТС (середня загальна освіта) (2). Підготовка вчителів для викладання загальноосвітніх предметів у середніх навчальних закладах здійснюється спільно державними університетами та вищими педагогічними школами. Програми підготовки вчителів для початкової та середньої професійної освіти наразі пропонуються виключно вищими педагогічними школами (3).

З 2013 року почав діяти закон, який визначає процедуру вступу для абітурієнти, які бажають навчатися в вищих педагогічних закладах Австрії. Реалізація процедури вступу регулюється наказами ректоратів відповідних

вищих навчальних закладів. Для розробки міжінституційної процедури вступу була створена Мережа вступної кампанії 2013/14 року. Ця процедура передбачає перевірку когнітивних, особистісних та мовних компетенцій майбутніх студентів відповідно до профілю вимог професії вчителя (22).

Процедура вступу складається з кількох етапів.

1) *Модуль А* – онлайн-самооцінювання дає можливість абітурієнтам поміркувати над власним вибором навчання та професії. Цей модуль забезпечує автоматизований зворотний зв'язок щодо кар'єрних інтересів, відповідних особистісних рис та попереднього досвіду викладання (2, S. 9). Метою є підбір студентів-викладачів, які вже мають сприятливі характеристики, що відповідають профілю професійних вимог.

2) *Модуль Б* – за допомогою стандартизованих психологічних тестів оцінюються загальні когнітивні вміння, лінгвістичні, емоційні та творчі компетенції, а також окремі особистісні риси (2, S. 6).

3) *Модуль С* – необхідно пройти очне оцінювання. Під час цієї особистої, структурованої співбесіди оцінюються характеристики, які можна визначити лише в безпосередній розмові, наприклад, вміння взаємодіяти та комунікації з співрозмовником, а також здатність до рефлексії. Крім того, для деяких предметів викладання вимагається підтвердження спортивних або мистецьких вмінь (11, S. 150).

Програма підготовки *вчителів для початкової школи (Primarstufe)* в Австрії є фундаментальною і включає широкий спектр дисциплін, необхідних для успішного викладання в початковій школі. Студенти отримують загальні знання в різних наукових галузях, включаючи мову, математику, природознавство, соціальні науки і інші. Це дає їм розуміння широкого спектру предметів, які вони будуть викладати учням. Студенти вивчають педагогічні науки, зокрема основи педагогіки та дидактики початкової школи. Ці дисципліни допомагають їм розуміти особливості навчання і виховання молодших школярів, розробляти ефективні педагогічні стратегії і методи.

У програмі підготовки вчителів для початкової школи студентам надається

можливість обрати спеціалізацію в певній галузі педагогічної освіти. Це може бути інклюзивна освіта, медіаосвіта, музична освіта, мовна освіта тощо. Спеціалізація дозволяє студентам глибше вивчити обрану галузь і отримати відповідні знання та навички.

Педагогічно-практичні заняття є невід'ємною частиною навчання на протязі всього курсу. Студенти вчаться застосовувати теоретичні знання у практичних ситуаціях, спостерігати за роботою вчителів-практиків, отримувати конструктивний фідбек і поступово розвивати свої професійні навички (2).

3.4. Глобальна освіта в програмах вищих педагогічних закладів Австрії

Глобальна освіта стає все більш важливою складовою програм вищих педагогічних закладів у Австрії, завдання яких є підготовка майбутніх педагогів до роботи в сучасному міжнародному та мультикультурному середовищі. З метою визначення, які глобальні теми та проблеми включають ці заклади до своїх навчальних програм був проведений зіставний аналіз навчальних планів підготовки бакалавра за спеціальністю «Початкова освіта» трьох Вищих педагогічних шкіл Австрії.

1. Вища педагогічна школа Відня (Pädagogische Hochschule Wien, PH Wien) – один з найбільших закладів підготовки педагогів в Австрії. Студенти можуть вибрати одну з спеціалізацій: Інклюзія, Мовна освіта, Творчість, Наука та здоров'я, Медіаосвіта та комп'ютерна грамотність (<https://phwien.ac.at/leitlinie/>). Основними глобальними напрямками є міжкультурне розмаїття, тому в кожному семестрі є модулі або тематичні семінари, лекції цієї тематики. Вони спрямовані на передачу знань про теорії та моделі, індивідуальні аспекти різноманітності, звички мислення та стереотипи щодо інклюзивних та ексклюзивних механізмів, ключові терміни, що стосуються аспектів, пов'язаних з ідентичністю.

Велика кількість іноземних студентів та міжкультурне середовище в

столиці сприяло тому, що тема багатомовності є неодмінною складовою навчання в університеті, крім того є модуль, який спрямований на глибше вивчення цього питання «Мовна освіта» (*Sprachliche Bildung*).

У РН Wien розроблений окремий «Освіта сталого розвитку та глобальна освіта» (B-6-6 *Bildung für nachhaltige Entwicklung und globales Lernen*). Він складається з трьох тематичних блоків, на яких студенти можуть отримати теоретичні та методичні знання щодо впровадження зазначених дисциплін в школі. Цей модуль можна вивчати лише за напрямком «Природничі науки та здоров'я», а отже, він не є частиною освіти для всіх студентів. Однак в описі багатьох модулів та курсів є вказівка на освіту сталого розвитку, тому можна вважати, що студенти отримують принагідно інформацію з цієї теми, вивчаючи інші фахові дисципліни.

До курсу «Поглиблена початкова освіта та дидактика» (B-3-4 *Vertiefung Primarstufenpädagogik und –didaktik*) належать теми «Соціокультурна освіта» та «Політична освіта» (B-7-6 *Service Learning: Soziales Engagement und Medienbildung та Medienbildung und Schulentwicklung*), під час яких студенти інтенсивно працюють з глобальними темами, при цьому в галузі загальної освіти основна увага приділяється розумінню різних культур і суспільств, міжкультурному навчанню і, в цьому контексті, вихованню миру і запобіганню насильству. Крім того, економічні контексти розглядаються з використанням глобальних тем, таких як дитяча праця, справедлива торгівля. На курсі «Політична освіта» (*Politische Bildung*) розглядаються права людини і дитини з різних точок зору, зокрема наслідки воєнних конфліктів, а також основи різних демократичних систем у контексті освіти в галузі демократії (15).

2. Зальцбурзька вища педагогічна школа (Pädagogische Hochschule Salzburg). Зальцбурзька вища педагогічна школа ім. Стефана Цвейга є навчальним закладом для педагогічних спеціальностей (<https://phsalzburg.at/>). Студенти мають вибір серед шести спеціалізацій: Інклюзивна освіта, Соціальне навчання, Наука і технології, Освіта в галузі здоров'я, Естетичне навчання, Релігійна освіта. Аналіз навчальної програми для бакалаврів встановив, що теми

глобальної освіти розглядаються у багатьох навчальних предметах нараховують загалом 47 пунктів ЄКТС

Основний акцент робиться на багатомовність, яка особливо актуалізується на першому семестрі навчання. Зокрема, під час вивчення тем «Лінгвістичні основи оволодіння мовою» (*BP 1:3 Linguistische Grundlagen für den Spracherwerb*) та «Моніторинг володіння мовою та мовна підтримка» (*BP 1:3 Sprachstandsbeobachtung und Sprachförderung*) студенти розглядають питання мовної ідентичності, мовного та культурного різноманіття, методи роботи у багатомовному класі. Це сприяє формуванню толерантності та поваги до інших мов та культур. Поряд з багатомовністю активно розглядає проблема міграції, особливо теми курсів на третьому та четвертому семестрі спрямовані на розвиток педагогічної компетентності у питаннях міжкультурної комунікації (*BP 3:1 Perspektivenwechsel: Diversität/Inklusion und Gesellschaft, BP 3:4 Migrationspädagogik, Interkulturelles Lernen/Mehrsprachigkeit, BP 4:2 Lese- und Literaturerziehung, BP 4:3 Kommunikation und Konflikt, BP 2:5 Interreligiösität: Religionen und Weltanschauungen*). По завершенню курсів студенти отримують базові знання про емпіричні дослідження міграції в контексті міграційної освіти, про практичні та теоретичні засади міжкультурного навчання, що відповідає педагогічним і дидактичним концепціям різноманітності, в яких основна увага приділяється не недолікам учнів, а розвитку їхніх різноманітних компетенцій.

Проблема гендеру розглядається під час вивчення дисциплін на різних семестрах, де студенти ознайомлюються з основами гендерних досліджень, гендерних відносин та гендерних ролей у різних соціальних, культурних та історичних контекстах (*BP 2:5 Diversität und Inklusive Pädagogik: Gender, Interkulturalität / Mehrsprachigkeit, Behinderung, BP 2:5 Gender, Interkulturalität / Mehrsprachigkeit, Behinderung, BP 3:4 Gender und Medien*). Важлива увага приділяється гетерогенності у викладанні та шкільному житті, а також різноманітності політичних та релігійних поглядів, сексуальної орієнтації та соціально-економічного статусу, а також інклюзії (13).

3. Вища педагогічна школа Штирії (Pädagogischen Hochschule Steiermark).

У Вищій педагогічній школі Штирії (<https://www.phst.at/home/>) є широкий вибір спеціалізації: Освіта з питань здоров'я, Інклюзивна педагогіка, Читання та письмо, Мистецтво, Медіа-освіта та цифрова компетентність, Сміливі та справедливі – розвиваючи особистість та зміцнюючи громаду, Мовна різноманітність, Приходьте робити MI(N)T! Модулі навчальних програм стосуються основних елементів професії: інклюзивна педагогіка з особливим акцентом на питаннях обдарованості та інвалідності; різноманітність з акцентом на багатомовність, міжкультурність, міжрелігійність; гендер; глобальне громадянство; медіа та цифрові компетентності.

Серед інших варто звернути увагу на модулі спеціалізації «Мовна освіта та різноманіття» (*Sprachliche Bildung und Diversität*), де студенти вивчають не тільки філологічні дисципліни, а й розглядають рефлексії власного ставлення та досвіду в контексті мовного різноманіття, враховується питання мобільності та розвитку практичних навичок роботи в міжнародних проектах та навчанню за кордоном. У рамках цієї спеціалізації є модуль «Мовна освіта: міжнародна співпраця» (*PB6.4SB Sprachliche Bildung: Internationale/interkulturelle Zusammenarbeit*). Випускники курсу здобувають знання про політичну ситуацію в Австрії, соціокультурні особливості інших країн, особливий акцент робиться на вивчення системи освіти різних країн Євросоюзу, що сприятиме в подальшому налагодженню міжнародної співпраці освітян.

У програмі підготовки студентів за спеціалізацією «Сміливі та справедливі - розвиваємо особистість та зміцнюємо громаду» (*mutig & fair – Persönlichkeit entwickeln und Gemeinschaft stärken*) є окремий модуль, присвячений глобальній освіті (*PB8.4MF Globales Lernen und Diversität*). До основних тем належать: теорії та методика політичного навчання, відповідальність у повсякденному світі школи та у віртуальних медіа-світах, освіта для сталого розвитку та проектні компетенції для майбутнього, екологічний слід та інші методи вимірювання впливу на довкілля, критичний аналіз реклами та споживчої поведінки, практичні заняття з виховання глобального громадянства (14).

Висновки.

Узагальнюючи, історичні передумови та вплив міжнародних та неурядових організацій на розвиток глобальної освіти в Австрії свідчать про значний прогрес у цій галузі. З початком глобалізації та зростанням світових викликів, Австрія активно залучається до розробки та впровадження програм глобальної освіти. Міжнародні та неурядові організації, а також різноманітні благодійні фонди та громадські ініціативи, грають ключову роль у створенні та підтримці проектів з глобальної освіти в Австрії. Деякі з цих організацій зосереджені на розробці навчальних програм, матеріалів та методик з глобальною спрямованістю. Інші забезпечують підтримку вчителям у впровадженні глобальних тем у навчальний процес, надаючи професійний розвиток, консультації та ресурси.

Ці неурядові організації можуть працювати як самостійно, так і у партнерстві з урядовими установами та освітніми закладами. Вони здійснюють різноманітні ініціативи, такі як тренінги для вчителів, організація заходів та проектів для учнів, спрямованих на розвиток міжкультурного розуміння, глобальної свідомості та активного громадянства.

Проведений аналіз навчальних програм вищих педагогічних закладів Австрії, свідчить про значну увагу до глобальних тем та проблем, таких як кліматичні зміни, сталий розвиток, багатомовність, рівноправність чоловіків та жінок, громадянська та політична освіта, міжкультурне взаєморозуміння, міграція та ін. Багато вищих педагогічних закладів співпрацюють з університетами та освітніми установами з інших країн, щоб забезпечити можливість для студентів і викладачів брати участь у міжнародних обмінах та спільних програмах. Це дозволяє студентам отримати досвід роботи в різних культурних та соціальних контекстах.

Глобальна освіта в програмах вищих педагогічних закладів Австрії допомагає студентам розуміти складні глобальні виклики та готує їх до роботи в міжнародному освітньому середовищі, де розуміння та цінування різноманітності є ключовими компетенціями.